

איתרות ומאור ממשיחיות

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

וחי בהם - להמשיך חיות למצוות

במאמר זה מבאר רבינו את מהות קדושת המצוות על פי היסוד הידוע בדברי רבינו שלפי האדם צריך להיות משפיע ולא מקבל, והוא מבאר את התיבות 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם' (יחזקאל כ יא), שלא כפי המפרשים שהכוונה 'לקבל' חיות מהמצוות, אלא להיפך - הכוונה היא 'להמשיך' חיות להמצווה.

רבינו גם בא להוציא מדעת הטועים וחושבים שעיקר קדושת המצווה היא עצם המעשה או העשייה בפשטות, ודי בעצם קדושת המצווה שחלה על ה'חפצא' דמצווה, בכדי לקדש את העשייה, ולא כן האירה לנו תורת החסידות, שעניינם של כל מצוות התורה היא ה'גברא', כלומר הדיבקות שאדם מדבק עצמו בעשייתם לבורא יתברך שמו, ומצוות צריכות כוונה, ורק שהמשכת המחשבה אל הדיבור וממנה אל עולם המעשה הוא על ידי מעשה המצווה בדווקא, ואז נשלמת קומת שכינתו יתברך בכליל הדרה.

וענין זה מבואר בריבוי מקומות, שלא כפי הנראה בעולם העשיה הגשמי שעיקרם של התורה והמצוות הוא הדיבור והמעשה, אלא עיקר המצוות הוא הדחילו ורחימו בעשייתם, והכוונה היא דווקא ל'דחילו' ו'רחימו' של אמת הנמשכים מהמחשבה שממנה נמשכת החיות האלוקית אל האדם, כי עיקר המצווה היא להביא את החיות של השגת הבורא יתברך ודיבקותו לידי עולמות הדיבור והמעשה.

ודגש מיוחד משים רבינו על מצוות מעשיות, שהרי הדיבור הוא כלי מכליה של הנשמה והמחשבה, אבל המעשה לכשעצמו נחשב לפי ההסתכלות החיצונית כמציאות נפרדת, שהרי זהו חלק מההסתר שעולם המעשה מסתיר על החיות האלוקית השוכנת בו והמהווה אותו, דהיינו אור החכמה, ושמבלעדיה אין לו מציאות כלל, ובאמת כל חשיבותו ומעלתו המיוחדת של עולם המעשה שבו נגמרת גילוי מלכותו יתברך, הוא כשמגלה את אור החכמה - אור אלקותו יתברך - בתחנותים, אבל כשהוא נפרד מהמחשבה ואור השכל אין לו שום חיות מאור אין סוף ברוך הוא, וכמו שהארץ רבינו במקום אחר לבאר שאי אפשר להעלות את עצם עולם המעשה הנקרא 'חיצוניות העולמות' רק באמצעות הדיבור הנקרא 'פנימיות העולמות', כי חיצוניות העולמות אין להם עליה עכשיו בגלות, בזמן שלא נשלם עדיין התיקון השלם.

כדוגמה לכך מביא רבינו את מצוות ציצית שהיא שקולה כנגד כל התורה כולה ותר"ג מצוותיה הנרמזים בה, והנה בוודאי אין שום מצווה שיהיו לאדם ציצית מונחים בקופסא ואינו מניחם, כי אף קדושת חומריותם של חוטי הציצית עצמם הוא רק בהיותם 'תשמישי מצווה' (מגילה כו:), כלומר שמיועדים ומיוחדים לקיים בהם המצווה, שצורת קיומה הוא דווקא בדחילו ורחימו, בדעת ובחכמה ותבונה.

ונמצא שמהות העשייה - לקשר את כל המדרגות מתחילת הרצון של האדם לעבוד את בוראו, שהוא כנגד עולם הכתר, ומחשבתו של האדם לידבק בקב"ה ולהכירו שהיא כנגד חכמה ובינה, ומידותיו שהם האהבה והיראה ושאר המידות הנכללים בהדיבור, שהוא ממוצע בין המחשבה להמעשה. וכשמתוך כל אלו גומר עשייתו לקיים מצוות בוראו, נמצא שמביא את רצונו חכמתו והכרתו, ואהבתו ויראתו אל תוך המעשה, ובזה מגלה את אלקותו יתברך כאן בזה העולם הגשמי, ומביא חיות הבורא לעולם הגשמי, וזה נקרא 'המשכת מוחין' לשכינה. ואף על פי שענין זה של המשכת החיות העליון לעולם קיים בכל מעשה ומעשה שאדם עושה למען כבוד השם יתברך בכוונה ומחשבה ודיבור ומעשה כפי הרצון העליון, ישנה קדושה יתירה במעשי המצוות, כי בכל מצווה ומצווה שאדם מקיים, הוא משרה על המעשה את קדושת פסוקי התורה שבהם נכתבה עניינה של מצווה זאת. והמשכה זאת היא על ידי הדיבור, שלפני כל דיבור ודיבור מקדים לומר את פסוקי התורה שבה נאמרה מצווה זאת, כמו שתקינו הקדמונים בנוסח 'לשם יחוד', ואז כשמקיים המצווה שורה הדיבור של המצווה - שבה כבר כלולים כל העולמות העליונים שהם הרצון והמחשבה - על המצווה, ונשלמת המצווה בכל העולמות.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

וְשַׁמְרֶתֶם אֶת חֻקֵי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאֱדָם וְחֵי בָהֶם (ויקרא יח ה).
כִּי הַכָּלל הוּא בְּכָל הַמִּצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, הַעֲנִין בָּהֶם הוּא כֵּן. דְּרָךְ מִשְׁלַל צִיצִית כְּשֶׁהֵם חוֹטִין
לפני שנאגדו בבגד בן ארבע כנפות, והוכשרו לקיום המצווה - מצוות ציצית **אֵין בָּהֶם חֵיּוֹת, רוֹצֶה לומר הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה**, כי הקדושה העליונה נמשכת על ידי האדם המקיים את המצווה דווקא, שהוא המביא אל המצווה את המחשבה והדעת שהם מקור החיות, וכפי שממשיך ומבאר:

רק ענין המצווה כוחה של המצווה הוא **שְׁכֻנְשָׁהוּא עוֹשֶׂה** מעשה המצווה מתוך מחשבה ובבינת הלב הנותנים חיות אל המעשה, **הוא מְקַשֵּׁר כָּל הַמִּדְרָגוֹת עַד הָעֵשִׂיָה, דְּהֵינּוּ הַמַּחֲשָׁבָה** שהיא מקור החיות **וְהַדְבּוֹר וְהַעוֹבְדָא מִתְקַשְּׂרִים זֶה עִם זֶה** על ידי האדם שמוציא את מחשבתו לפועל בדיבור ובמעשה, ונמצא שמקשר אותם זה עם זה, **וְשׁוֹרָה עַל הַצִּיצִית** המחשבה דיבור ומעשה של המצווה, שהם **כָּל הַהֲלָכוֹת צִיצִית וְכָל הַפְּרָשִׁיּוֹת צִיצִית שְׁבַתוֹרָה**, ואז הם מקבלים חיות ממשית מאותיות התורה ששורים עליהם, **וְעַל דְּרָךְ זֶה בְּכָל הַמִּצְוֹת**, שחפצי המצווה מקבלים חיות מקיום המצווה על ידי שמקשר את כל המדרגות שיש במצווה זאת, שהם הכוונה המחשבה והדיבור והמעשה, ועל ידי זה שורה על המצווה אותיות התורה, שבהם כלולים גם כן הכוונה והמחשבה והדיבור והמעשה.

ויש בענין זה שני חלקים: האחד - שמי שעושה הציצית מחוייב לעשותה לשמה (ענין אורח חיים סימן י"ד סעיף ה'), כי כשהוא עושה מתוך מחשבה, שחושב לקיים מצוות ה' אשר ציוונו לעשות ציצית, הוא ממשיך את כל המדרגות ממחשבתו אל העשייה שעושה הציצית מתוך מחשבתו הזאת.

והשני - שכשלוש הציצית, מתוך כוונה לקיים מצוות ה' אשר ציוונו לקיים מצוות ציצית, ממשיך אל מעשה לבישת הציצית את פרשיות התורה העוסקות במצוות ציצית, ושורה על הציצית בעת עשייתו כל המצוות שבתורה (וענין השני הוא לכולי עלמא, כי קיימא לן מצוות צריכות כוונה, והוא גם לפי האומרים שאין חיוב לעשות הציצית עצמה לשמה (כמובא בשו"ע או"ח סימן ח' סעיף ח'), וכמבואר באור האמת (מא:), אור תורה (סימן רמה)

הנכללים באותיות התורה העוסקת בעניין המצווה הזאת - לתוך מעשה המצווה. וכלשונו באור תורה (שמות סימן עא): "ונחזור אל הענין כי המצוה צריך לעשותה בדבור ומעשה ומחשבה ותענוג דהיינו שצריך להמשיך עצמו לדביקות גדול עד שמגיע לתענוג, הנה כשניתנה תורה בסיני ניתנה בדבור, וכמו שאנו רואים, ובוודאי מוכרח להיות שם מחשבה, כי הדבור נמשך מן המחשבה, נמצא שהתורה ניתנה בדבור ובמחשבה. אבל המעשה הוא בידינו, **כשאנחנו עושים המצות במעשה אז אנו מייחדים מעשה המצוה שהיא עולם העשיה עם הדבור והמחשבה שהם עולם היצירה והבריאה.** וזהו ביום חתונתו זה מתן תורה. ולכאורה איזה חתונה היה שם. אבל הענין הוא כמו שנתבאר שהיה יחוד באמת, כי עולם העשיה היה לו עליה ונתייחד לעולם השמיעה כשהיא כלי מוכן לעולם הדבור, דהיינו לקבל הדבור עם המעשה, ובזה נתייחד עולם העשיה לעולמות עליונים. וזהו שלשת ימים נלך במדבר, דהיינו שלשת עולמות נלך בקבלת התורה שניתנה בדבור כנזכר והבן".

המכוונים כנגד עולמות בריאה יצירה ועשייה, וממילא נמצא שהמצווה נשלמת בהדר יקרה כפי שעלה ברצונו יתברך, אז נעשית המצווה **השלימה כדמיון הרצון העליון שממנה נחצבה,** בגוף שלם, ואורה שלם ומאיר בכל העולמות, וממילא שורה עליה הרצון העליון. והנה כל העולמות כלולים באותיות התורה שמהם נבראו כל העולמות, ואם כן כשאדם מקשר את עצמו לחיות שבפרשייה של אותה מצווה שנכתבה בתורה, כגון פרשת ציצית שהיא כוללת את כל העולמות של פרשת ציצית, ובכללם הרצונות והמחשבות והדיבורים שנכללים במצווה זאת, ושואב חיות מאותיות התורה שהם נותנים חיות להוגה בהם וכמו שכתוב (משלי ד כב) כי חיים הם למוצאיהם, ומתוך חיות זאת הוא עושה את המצווה, אזי הוא מכניס את החיות של אותיות התורה לתוך המצווה בפועל ממש. והמשכת החיות אל תוך המצווה בפועל, הוא כשעושה את המצווה בתענוג, שזה מורה על כך שהאדם זכה להמשיך את החיות הפנימי של המצווה, כפי שהיא בעולמות עליונים

שביאר ענין זה: תקעו בחודש שופר (תהלים פא ד), ואיתא בגמרא (ראש השנה ח:) איזהו חג שהחודש מתכסה בו זה ראש השנה. פירוש כי הקב"ה הוא קדמון, והתורה היא מוקדמת (שבת פט.). והמצוות הם כענפים. ואיתא בזוהר שהמצוות הם עיטין, איך יהיה לאדם התקשרות עם הבורא יתברך. כי אי אפשר לדבק בהקב"ה אלא על ידי התורה והמצוות. ויש במצות ג' בחינות, מעשה ודיבור ומחשבה. על דרך משל מצות ציצית ותפילין, הפרשה שלהם בתורה הוא דיבור, והכוונה היא המחשבה, והמצות גופא מעשה. ועל כן אמרו רז"ל (ברכות יד:) כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. כי על מה ישירה המחשבה והדיבור אם לא על המעשה. אבל כשקורא קריאת שמע בתפילין נעשה הדיבור מלבוש להמחשבה והמעשה מלבוש להדיבור. ועל כן תיקנו חז"ל קריאת הפרשה במועדים, כולם על דרך כוונה הנזכר.

וְזֶהוּ וְשִׁמְרָתָם אֶת חֻקֵּי, הוּא לְשׁוֹן חֻקֵּיהֶם, הֵינּוּ אוֹתוֹת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁנִּקְרְאוּ מִלְשׁוֹן חֻקֵּיהֶם מִכּוּיִן שֶׁהֵם נִחְקָקִין בְּמַחְשָׁבָה. אותיות המחשבה של המצווה כפי שכתובה בתורה הם חקיקה בלתי נפרדת מהמוח של איש ישראל המחשב בהם, וטבועים בנפשו, ומהמחשבה עצמה יורד חיות לכל הדרגות הנמשכות ממנה עד העשייה, וכלשון רבינו (אור תורה סימן רג): לקוטים יקרים (לב: סי' רסד), אור האמת (צא): "ידוע כי במחשבה יש כל הכ"ב אותיות וה' מוצאות הפה, ומשם שורש כל האותיות. כי אין האדם מוציא דיבור מפיו אם לא יחשוב תחילה. וכאשר מוציא איזה דיבור בלי מחשבה, הדיבור הוא מחוסר חכמה ושכל כו'. נמצא כי המחשבה הוא שורש כל העולמות שנתגלו ע"י הדיבור. והוא על דרך משל כאשר האדם כותב איזה אותיות, הנה קודם כתיבת ציור האות הוא מתחילו ביו"ד, כי זאת הנקודה קטנה מציאותה בכל האותיות. וגם מקודם שכותב האות הוא חוקק תמונת האות, וזאת החקיקה נקראת מחשבה, כמו מחשבה הקדומה למוצא האות והדיבור, כי כאשר המחשבה מעורב באות ודיבור ניכר האות והדיבור".

'אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתָּם, בְּעֵשִׂיָּה, וְחֵי בָהֶם, רוֹצֵה לִזְמַר עַל יְדֵי זֶה שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים אֶת חוֹקוֹתַי בְּמַחֲשָׁבָה שֶׁמִּקְבַּלְתֶּם אֶת חֵיוֹתַי מֵאוֹתוֹת הַתּוֹרָה - שׁוֹרֵשׁ הַחַיּוֹת, וּמִמְשִׁיכִים אֲלֵיהֶם אֶת אֹרֶן הַשֶּׁכֶל שֶׁעַל יָדוֹ נִמְשָׁךְ אֲלֵיהֶם חַיּוֹת הַתּוֹרָה, נִמְשָׁךְ הַחַיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת בָּהֶם וְהֵם נִעֲשִׂים חַיִּים - מִצִּיאוֹת חַיָּה וְקִיּוּמָת מִכַּח שְׂכִינָתוֹ יִתְבַרֵךְ, הַשׁוֹרֵה בָהֶם עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה בְּחִינּוֹת מַחֲשָׁבָה דִּיבּוֹר וּמַעֲשֶׂה שֶׁל הַמִּצְוּוֹה שֶׁהֵם בְּחִינַת גּוֹף רוּחַ וְנִשְׁמָה, וְיָדֵי לְמַבִּין.

ורבינו מבאר במאמרים אחרים שכאשר אדם מקיים מצווה בשלימות, היינו כפי שעלה ברצונו יתברך שימשך השפע האלוקי דרך כל העולמות שנכללים באדם על ידי כל כוחות הנפש שבו, שהם המחשבה הדיבור והרצון

המאור הגדול לתורת החסידות

מאור ושמש המכוואר

כיצור נרחב | עיונים והשוואות
אלפי מראי מקומות

פירוט וניקוד | הקדמות מופלאות
פירוק תולדות ומבוא

כותרות משנה | מפתחות
עמוד מרהיב עין

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

